

Saksisammal

Vaxmossa
Douinia ovata

Uhanalaisuusluokka (IUCN): äärimmäisen uhanalainen (CR)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Saksisammal on pienikokoinen, vain noin 1,5 cm pitkä ja 1,5–2 mm leveä maksasammal. Se on väriltään vahamaisen vaaleanvihreä ja usein heikosti sini- tai ruskeasävyinen. Saksisammalen kasvutapa on rento, mutta haarojen kärjet ovat tavallisesti pystyjä. Saksisammal kasvaa pieninä tiheinä laikkuina. Nimensä sammal on saanut lehdistään, jotka ovat liuskoittuneet saksimaisesti kahteen osaan.

Elinympäristö ja levinneisyys

Saksisammal kasvaa tavallisimmin varjoisilla kalliojyrkän-teillä ja rotkoissa. Kasvupaikat ovat usein meren läheisyydessä olevia, pohjoiseen suuntautuvia ja ajoittain valuvetisiä silikaattikallioita ja niiden pienilmasto on kostea ja viileä. Saksisammal tunnetaan vain muutamalta paikalta Ahvenanmaalta ja Turun saaristosta. Se on yleislevinneisyydeltään hyvin mereinen.

Nykytila ja uhkatekijät

Saksisammalta uhkaavat pääasiassa rakentaminen, metsänhoitotoimet, kuluminen ja kiviaineksen louhinta. Harvinaisena ja pienialaisia kasvustoja muodostavana se on myös altis erilaisille satunnaistekijöille. Vain yksi saksisammalen kasvupaikoista on suojeltu.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltavan saksisammalen kasvupaikka rajataan kokonaan hakkuiden, ojitusten ja maanmuokkausten ulkopuolelle. Lisäksi kasvupaikan ympäristö säilytetään jatkuvasti peitteisenä, jotta pienilmasto säilyisi sammalle tarpeeksi kosteana ja viileänä. Mikäli uusia kasvupaikkoja löytyy suojelualan ulkopuolelta, voidaan turvaamiskeinona käyttää erityisesti suojeltavan lain rajauspäätöksen lisänä metsälain tai METSO-ohjelman keinoja. Osa lajin kasvupaikoista on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (jyrkänteet, rotkot ja kurut, vähätuottoiset kalliot), joiden ominaispiirteiden muuttaminen on kielletty. Kasvupaikat saattavat sopia METSO-ohjelman kohteiksi (metsäiset kalliot, jyrkänteet ja louhikot).

Lähteet

Atherton, I., Bosanquet, S. & Lawley, M. (toim.) 2010. Mosses and Liverworts of Britain and Ireland – a field guide. British Bryological Society. 856 s. Verkkojulkaisuna: <http://www.bbsfieldguide.org.uk/> [Viitattu 11.11.2011.]

Parnela, A. 2009. *Douinia ovata* – äärimmäisen uhanalainen. Teoksessa: Laaka-Lindberg, S., Anttila, S. & Syrjänen, K. (toim.). 2009. Suomen uhanalaiset sammalet. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. S. 91–92. Verkkojulkaisuna: <http://hdl.handle.net/10138/38824>

Kuva: Tomas Hallingbäck